

15. 4. 2011

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Evropská unie posiluje pravidla postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích

Evropská unie přitvrdila v boji proti neplatičům v obchodních transakcích. Tento postup však bude mít nepříznivý dopad na smluvní svobodu účastníků obchodních transakcí. Evropský parlament a Rada nově přepracovaly Směrnici 2000/35/ES o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích. Přepracovaná směrnice byla uveřejněna v Úředním věstníku v únoru 2011[1] s tím, že členské státy mají lhůtu dvou let na transpozici příslušných ustanovení směrnice do svého národního práva.

Obecná charakteristika

Směrnice stanoví konkrétní lhůty pro úhradu faktur a právo na náhradu v případech prodlení s platbou ve všech obchodních transakcích bez ohledu na to, zda jsou prováděny mezi soukromými nebo veřejnými podniky nebo mezi podniky a orgány veřejné moci. Hlavním cílem úpravy je zvýšit míru ochrany věřitelů, posílit jejich postavení v obchodních transakcích a přispět k lepšímu fungování vnitřního trhu EU. Důležitou součástí tohoto cíle je podpora konkurenceschopnosti zejména malých a středních podniků (SME).

Lhůty splatnosti

V transakcích mezi podniky by mělo platit základní pravidlo, že lhůta splatnosti stanovená ve smlouvě nepřekročí 60 kalendářních dnů, pokud nejsou ve smlouvě výslovně dohodnuty jiné podmínky a za předpokladu, že to není vůči věřiteli hrubě nespravedlivé (čl. 3 odst. 5). Smluvní podmínky jsou považovány za hrubě nespravedlivé v případě, že vylučují úrok z prodlení nebo vylučují-li náhradu nákladů spojených s vymáháním ve smyslu ustanovení směrnice (čl. 7 odst. 2 a 3). Tyto hrubě nespravedlivé smluvní podmínky týkající se dne nebo lhůty splatnosti, sazby úroku z prodlení nebo náhrady nákladů spojených s vymáháním by měly být buď nevymahatelné, nebo by měly zakládat nárok na náhradu škody (čl. 7 odst. 1). Smluvní svoboda účastníků obchodní transakce zůstává zachována ohledně možnosti sjednat splátkové kalendáře, pokud to není v rozporu s příslušnými ustanoveními platného národního práva (čl. 5). Tím by mohlo být možné do jisté míry se vyhnout některým aspektům těchto jinak velice přísných ustanovení.

Směrnice stanoví zvláštní lhůty splatnosti pro transakce mezi podniky a orgány veřejné moci. Orgány veřejné moci jsou povinny u plateb v obchodních transakcích dodržovat lhůtu 30 kalendářních dnů,

přičemž ve výjimečných případech je možné prodloužení této lhůty až na 60 kalendářních dnů, a to v případě, že orgány veřejné moci vykonávají hospodářskou činnost průmyslové či obchodní povahy, a rovněž v případě veřejných subjektů poskytujících zdravotní péči (čl. 4 odst. 4).

Úrok z prodlení

Věřitel má podle nové úpravy (čl. 3) nárok na úrok z prodlení bez nutnosti upomínky, pokud splnil své smluvní a zákonné povinnosti a neobdržel splatnou částku včas, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Věřitel má nárok na úrok z prodlení ode dne, který následuje po dni uplynutí lhůty splatnosti stanovené ve smlouvě.

Jestliže den ani lhůta splatnosti nejsou ve smlouvě stanoveny, má věřitel nárok na úrok z prodlení po uplynutí 30 kalendářních dnů po dni, kdy dlužník obdržel fakturu. Pokud není den obdržení faktury jistý, má věřitel nárok na úrok z prodlení po uplynutí 30 kalendářních dnů po dni obdržení zboží nebo poskytnutí služeb. Pokud dlužník obdrží fakturu dříve než zboží nebo služby, má věřitel nárok na úrok z prodlení po uplynutí 30 kalendářních dnů po dni obdržení zboží nebo poskytnutí služeb.

Náhrada nákladů spojených s vymáháním a úrok z prodlení

Zákonný úrok z prodlení je stanoven ve výši referenční sazby příslušné centrální banky (a to buď Evropské centrální banky v zemích EURO-zóny, nebo příslušné národní centrální banky v zemích mimo EURO-zónu) zvýšené o 8 procentních bodů. Komise prostřednictvím internetu uveřejní zákonné úrokové sazby, které se budou vztahovat na úrok z prodlení v obchodních transakcích. Podle ustanovení článku 6 v případech, kdy má být v obchodních transakcích zaplacen úrok z prodlení, má věřitel nárok obdržet od dlužníka alespoň pevnou částku ve výši 40,- EUR na pokrytí základních administrativních nákladů. Věřitel má kromě toho nárok obdržet od dlužníka též náhradu za náklady, které mu vznikly v souvislosti s opožděnou platbou dlužníka, např. mimo jiné výdaje za pověření advokáta či za využití služeb společnosti vymáhající pohledávky. Pevná částka ve výši 40,- EUR je splatná bez nutnosti upomínky a představuje náhradu vlastních nákladů věřitele spojených s vymáháním. Členské státy EU mohou ve své národní právní úpravě použít ustanovení, která jsou pro věřitele výhodnější, a stanovit pevné částky na náhradu nákladů spojených s vymáháním, které jsou vyšší.

Závěr

Nová směrnice zajisté představuje správný krok směrem ke zlepšení platební morálky ve vnitřním trhu EU. Stále však v tomto novém textu existují mezery a výjimky umožňující obejít nová, přísnější pravidla stanovená v této směrnici. Jako příklad můžeme zmínit nový článek 5 povolující sjednání splátkových kalendářů, který potenciálně umožňuje vyhnout se obecně platné lhůtě splatnosti v délce 60 kalendářních dnů.

JUDr. Petr Solský

[Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Týn 1049/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 895 950
Fax: +420 224 895 980
e-mail: office@havelholasek.cz

[1] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:048:0001:0010:CS:PDF>

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)